ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS AND ECONOMIC DIPLOMACY

Dr. Georgios Papagiannis
gpapayiannis@hotmail.com

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ερμηνεία

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Διπλωματία**: τέχνη και πρακτική της διεξαγωγής διαπραγματεύσεων μεταξύ εκπροσώπων ομάδων ή κρατών.
- Ο συνδυασμός και η συνέργεια των εννοιών οικονομίας και διπλωματίας σχηματίζει μία σύνθετη έννοια που περιλαμβάνει την διαπραγμάτευση και την προστασία/προώθηση των οικονομικών συμφερόντων των δρώντων.
- Τι σημαίνει ο όρος «οικονομική»;
  - ✓ Οικονομικοί σκοποί /κίνητρα;
  - ✓ Οικονομικά μέσα ;

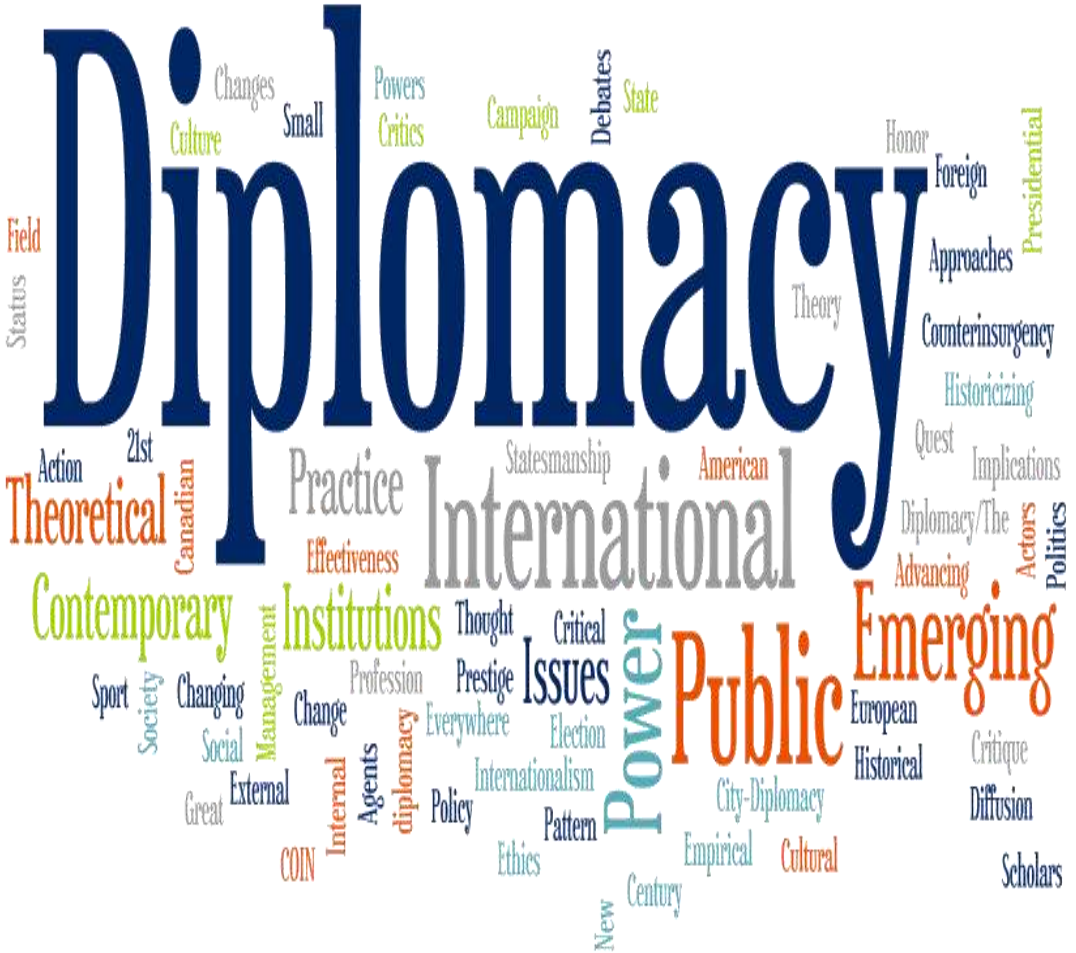

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ερμηνεία

Η Κίνα πάγωσε τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών με τη Νορβηγία και επέβαλε νέους ελέγχους στις εισαγωγές νορβηγικού σολομού, ως απάντηση στη βράβευση με Νόμπελ Ειρήνης του Κινέζου αντιφρονούντα Liu Xiaobo από τη Νορβηγική Επιτροπή το 2010.

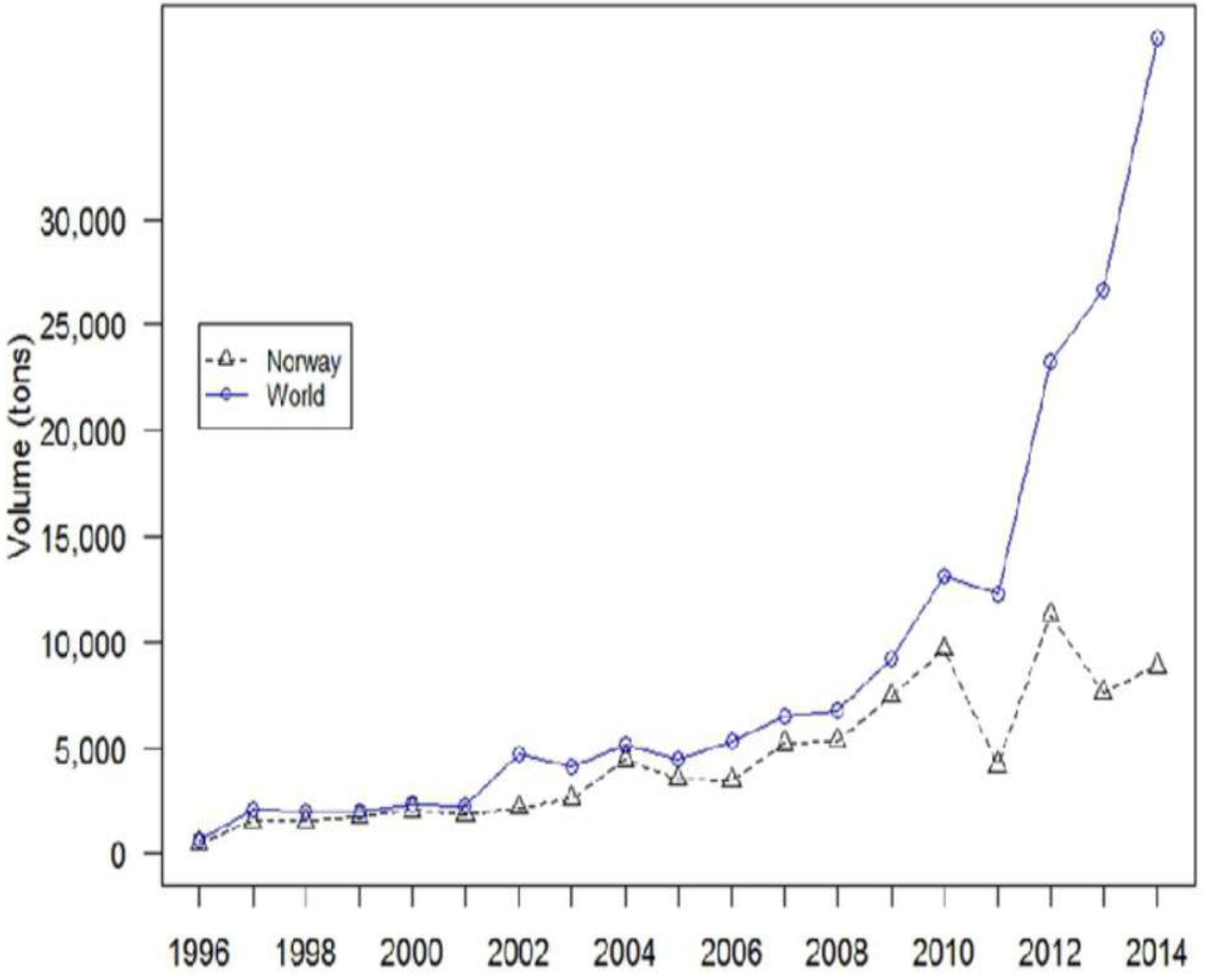

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ερμηνεία

Με το έργο ‘’Belt and Road’’ η Κίνα παρέχει δάνεια και επενδύσεις για την προώθηση έργων (υποδομές κλπ.) σε άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Η Κίνα χορηγούσε δάνεια στη Βενεζουέλα με ευνοϊκούς όρους για την ανάπτυξη υποδομών, με αντάλλαγμα, την εξαγωγή μεγάλων ποσοτήτων πετρελαίου στην Κίνα. Οι τιμές του πετρελαίου κατέρρευσαν το 2014 και η Βενεζουέλα συγκέντρωσε χρέη ύψους 20 δισ.$ έναντι της Κίνας (από συνολικό εξωτερικό χρέος 150 δισ.$). Σύμφωνα με ορισμένους επικριτές του έργου οι πολιτικές της κινεζικής οικονομικής διπλωματίας μπορούν να προκαλέσουν σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες τη συσσώρευση υψηλών αποπληρωμών χρέους προς την Κίνα.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Διαστάσεις

1. **Άσκηση εξωτερικής πολιτικής με τη χρήση οικονομικών μέσων.**

- Χρήση οικονομικής ισχύος για πολιτικούς σκοπούς. Διπλωματία που χρησιμοποιεί οικονομικούς πόρους είτε ως κίνητρα είτε ως κυρώσεις για την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου εξωτερικής πολιτικής.

- **Στόχοι:** Αύξηση του κόστους της σύγκρουσης/εδραίωση πολιτικά σταθερών σχέσεων/ επίτευξη αμοιβαίου οφέλους στις συνεργασίες μεταξύ των κρατών.

- Ενασχόληση ΟΔ με υψηλή πολιτική, κυρίως με ζητήματα εθνικής ασφάλειας, συνεπώς βασική επιδίωξη η αναζήτηση και εξασφάλιση της ισχύος.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Διαστάσεις

2. Χρήση διπλωματικών μέσων για την προώθηση και επίτευξη οικονομικών στόχων.

- Διαδικασία άσκησης πολιτικής επιρροής, ώστε οι χώρες να μεγιστοποιήσουν όφελος στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όπου έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα.
- **Στόχοι:** Προώθηση διακρατικού εμπορίου/ βελτίωση λειτουργίας αγορών/μείωση κόστους και κινδύνων διασυνοριακών συναλλαγών.

"My government is very concerned about your government's torture and maiming of potential consumers."

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Διαστάσεις

3. Οργάνωση υποστηρικτικού μηχανισμού της ΟΔ.

- ✓ Διαδικασία λήψης αποφάσεων
- ✓ Μέσα διεξαγωγής διαπραγματεύσεων

- **Στόχος:** Εγκαθίδρυση κλίματος (σε περιφερειακό ή παγκόσμιο επίπεδο) ή πολιτικοοικονομικού πλαισίου ικανού να διευκολύνει τους επιμέρους στόχους για τη διαμόρφωση αποτελεσματικής παγκόσμιας διακυβέρνησης.

- **Σύστημα λήψης αποφάσεων:**
  - ✓ Δομές κρατικές
  - ✓ Δομές περιφερειακής συνεργασίας
  - ✓ Πολυμερείς θεσμοί (ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα κτλ.)
  - ✓ Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις/Επενδυτές/ΜΚΟ

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Διαστάσεις

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Σύνθετο πλαίσιο:** Η ΟΔ που ασκεί μια κυβέρνηση περιλαμβάνει μια ποικιλία μέσων που είναι περισσότερο οικονομικού ή πολιτικού χαρακτήρα.

- Περιλαμβάνει δύο άκρα ("επιχειρηματικό" και "πολιτικής''). Όλα τα μέσα της ΟΔ μπορούν να τοποθετηθούν ανάμεσα σε αυτά τα δύο άκρα.
  - ✓ **Πολιτικής:** Ενέργειες ή διαπραγματεύσεις για επίτευξη σταθερού διεθνούς περιβάλλοντος (πχ κυρώσεις).
  - ✓ **Επιχειρηματικό:** Συνεργασία κυβερνήσεων και επιχειρήσεων για μεγιστοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών & ευημερίας (πχ εμπορική διπλωματία).
  - ✓ **Μεταξύ των άκρων:** Λιγότερο ή περισσότερο οικονομικές ή πολιτικές δραστηριότητες (πχ οικονομική βοήθεια, διμερείς εμπορικές συμφωνίες και νομισματική πολιτική).

- Διαφοροποίηση χαρακτήρα μέσων.
  - ✓ **αναπτυξιακή βοήθεια:** ΕΕ πολιτικός/ασιατικές χώρες οικονομικός.
  - ✓ **εμπορική διπλωματία:** ΕΕ οικονομικός/ ασιατικές χώρες πολιτικός.

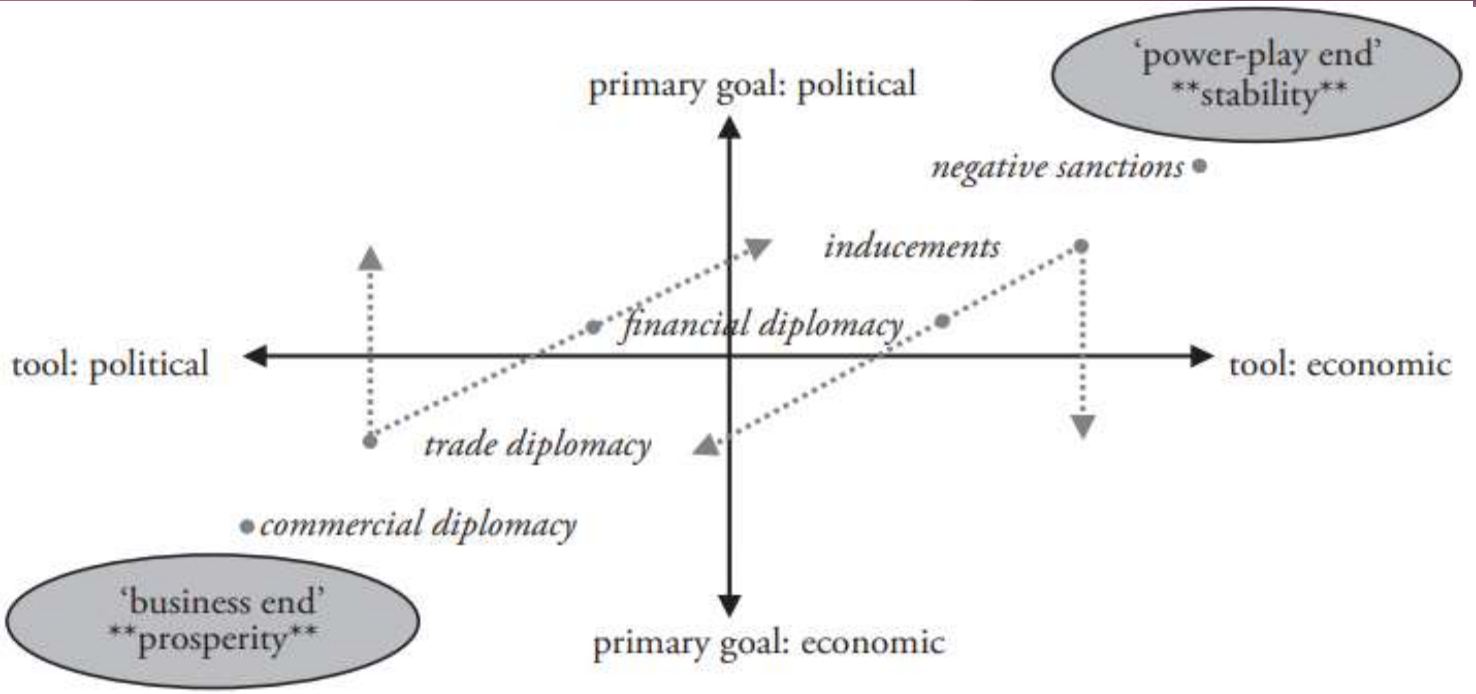

Commercial diplomacy	*Trade diplomacy*	*Financial diplomacy*	*Inducements*	*Sanctions*
trade promotion	bilateral: FTAs, EPAs	currency swap agreements	bilateral aid: grants, loans	embargo (exports; state)
investment promotion	multilateral: WTO	Exchange-rate policy	debt relief	boycott (imports; individuals)
business advocacy	(anti-dumping) tariffs	buying/selling of government bonds	humanitarian aid	aid suspension
tourism promotion	export or import licenses	freezing assets	granting access to technology	capital controls
promotion of socially responsible investing	import or export quotas, trade and investment barriers	withholding dues or payments	granting membership of international organization	blacklist

(un)favourable taxation
opening/closing of diplomatic representation
summits and high-level visits

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Επίπεδα άσκησης

- **Διμερής (Bilateral):**Οικονομικές σχέσεις και διαπραγματεύσεις μεταξύ δύο κρατών.
- **Περιφερειακή (Regional):**Διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία περιφερειακών εμπορικών συμφωνιών ποικίλου βαθμού (ΖΕΣ, τελωνειακή ένωση) και περιφερειακών σχημάτων ολοκλήρωσης.
- **Διαπεριφερειακή(Interregional):**Οικοδόμηση δεσμών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ δύο περιφερειακών σχημάτων.
- **Πολυμερής (Multilateral):** ΠΟΕ.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Πεδία δραστηριότητας

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

1. Προσέλκυση ΑΞΕ.

- Δεκαετία του ΄70:στροφή των κρατών στις ΑΞΕ, η οποία προέκυψε από την ανάγκη αύξησης του ΑΕΠ τους.
- Μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008: η προσέλκυση ΑΞΕ έχει καταστεί προτεραιότητα για πολλές χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης στην αγορά.

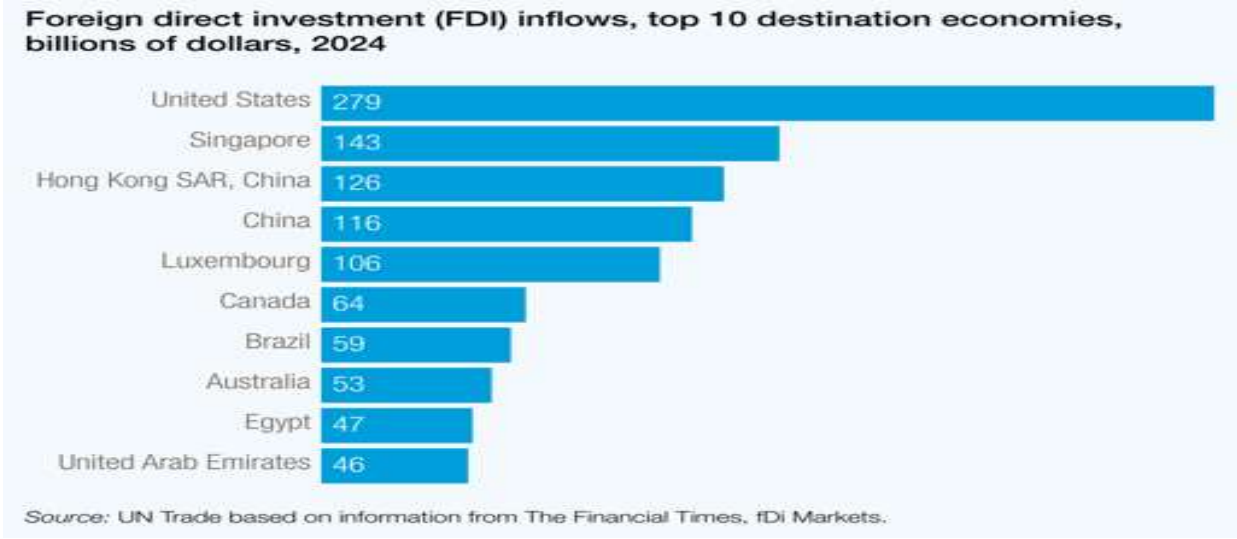

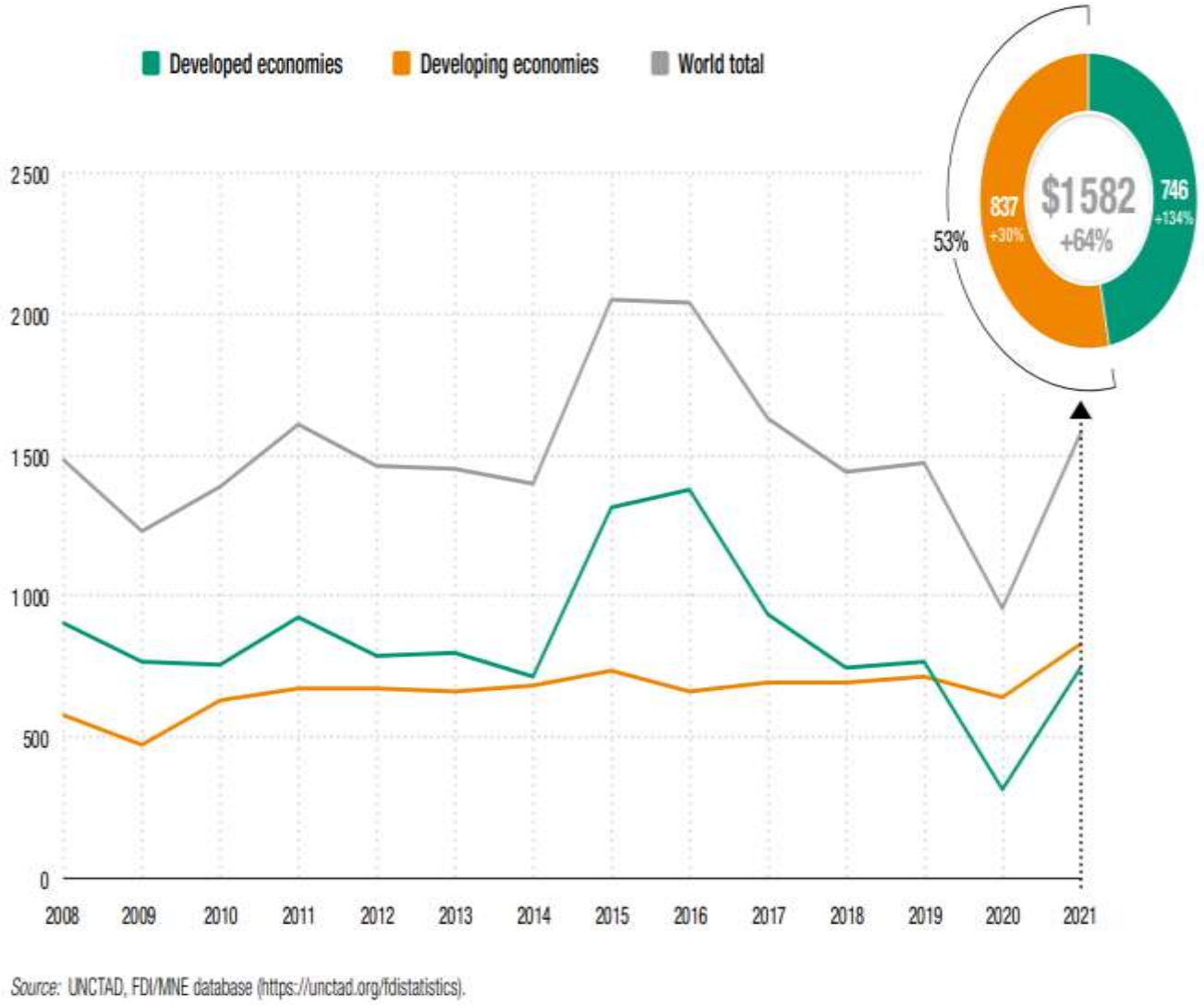

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Πεδία δραστηριότητας (Case Study FDI China)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **1979-1991:**

✓ «Open Door Policy» δημιουργία 4 οικονομικών ζωνών.

✓ Ειδικά φορολογικά κίνητρα σε ξένους επενδυτές.

- **1992-2001:**

✓ Σταδιακή μετατόπιση των προτιμησιακών πολιτικών ΑΞΕ από περιφερειακές σε τοπικές/εθνικές προτεραιότητες βιομηχανικής ανάπτυξης.

✓ Άδεια σε ξένους επιχειρηματίες να αγοράσουν γη για την κατασκευή υποδομών.

✓ Θέσπιση πιο συνεκτικού και συστηματικού κανονιστικού πλαισίου.

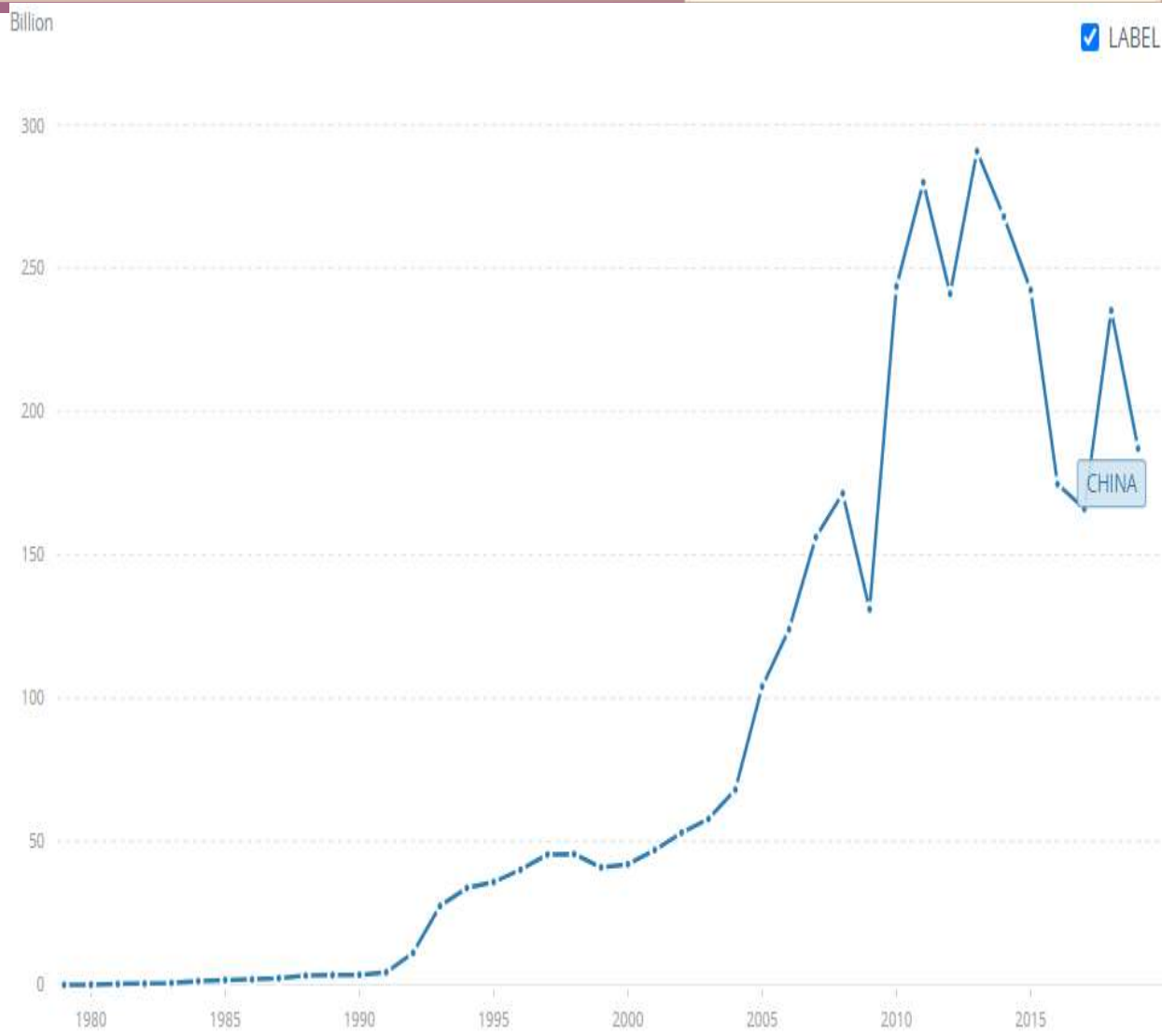

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Πεδία δραστηριότητας (Case Study FDI China)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **2002-σήμερα:**

✓ Ένταξή στον ΠΟΕ-έκδοση κανονισμών για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων.
✓ Ενοποίηση φορολογικών συντελεστών για ξένες και εγχώριες επιχειρήσεις.
✓ Εθνικός κατάλογος: Διατάξεις για προσανατολισμό των ΑΞΕ σε στοχοθετημένους τομείς βιομηχανίας.

- **Παράγοντες επιτυχίας**

✓ Οικονομική δομή χώρας (μέγεθος αγοράς, ποιότητα εργασίας, logistics κτλ).
✓ Οικονομικές πολιτικές(μείωση εμποδίων, βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος).
✓ Νομικό περιβάλλον.
✓ Στρατηγική χρήση μέσων ΟΔ (Belt and Road, ενίσχυση συμπληρωματικότητας μεταξύ αναπτυξιακών στρατηγικών Κίνας και των συνεργαζόμενων σχετικών χωρών, σύναψη διμερών συμφωνιών).

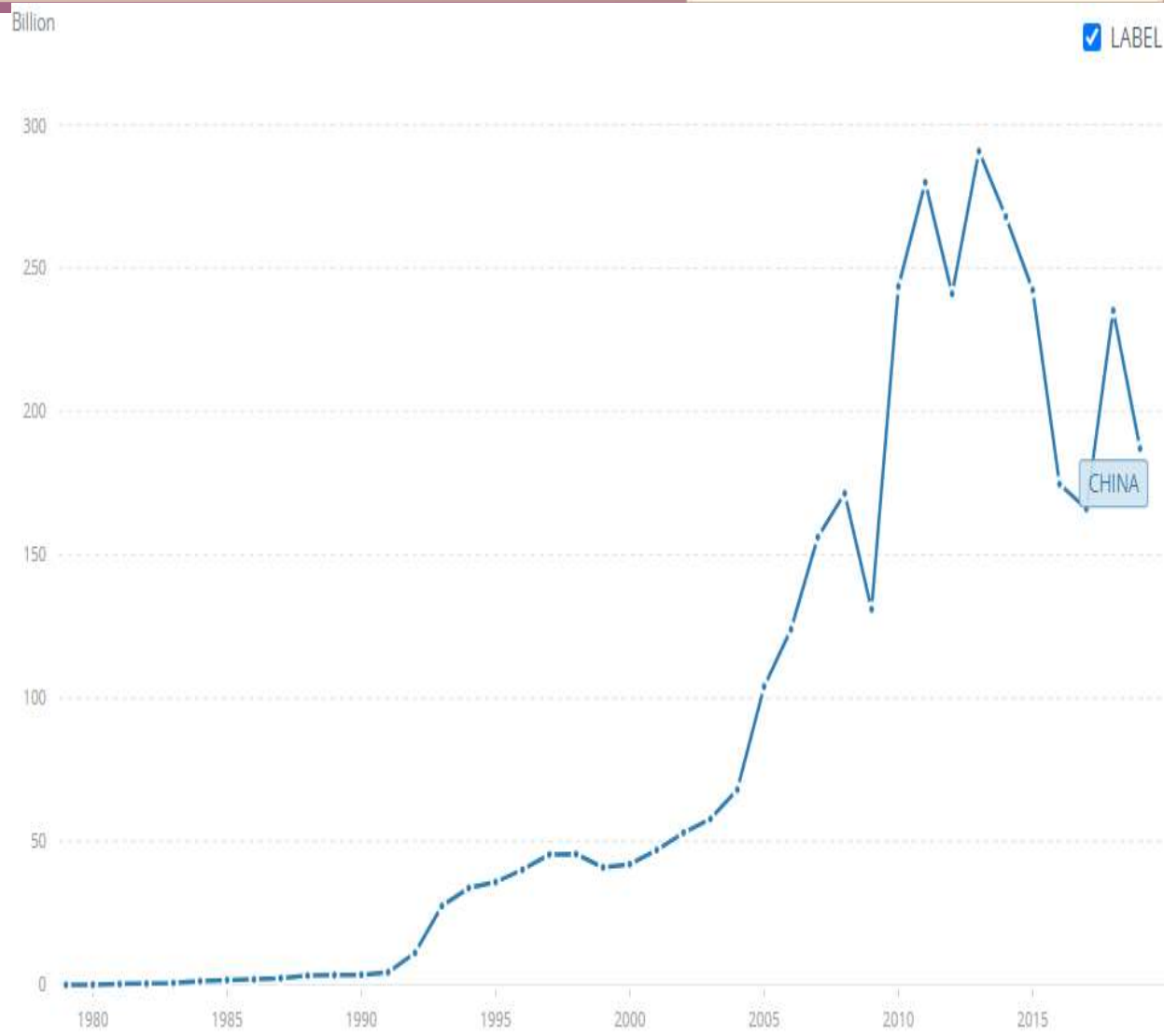

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Πεδία δραστηριότητας

2. Διαμόρφωση πλέγματος δικτύου για προώθηση εμπορίου.

- Δεκαετία 80΄: Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) από χώρες υποδοχής ξένου κεφαλαίου και προελεύσεως ξένων επενδυτών με σκοπό την αύξηση των εξαγωγών και την απόκτηση ξένης τεχνολογίας.

- Συμμετοχή εταιρειών, βιομηχανικών και εμπορικών επιμελητηρίων, βιομηχανικών συνδέσμων, ινστιτούτων και δεξαμενών σκέψης στην ανάπτυξη δικτύων.

- Ίδρυση εξαγωγικών συμβουλίων για την προώθηση νέων προϊόντων και αγορών.

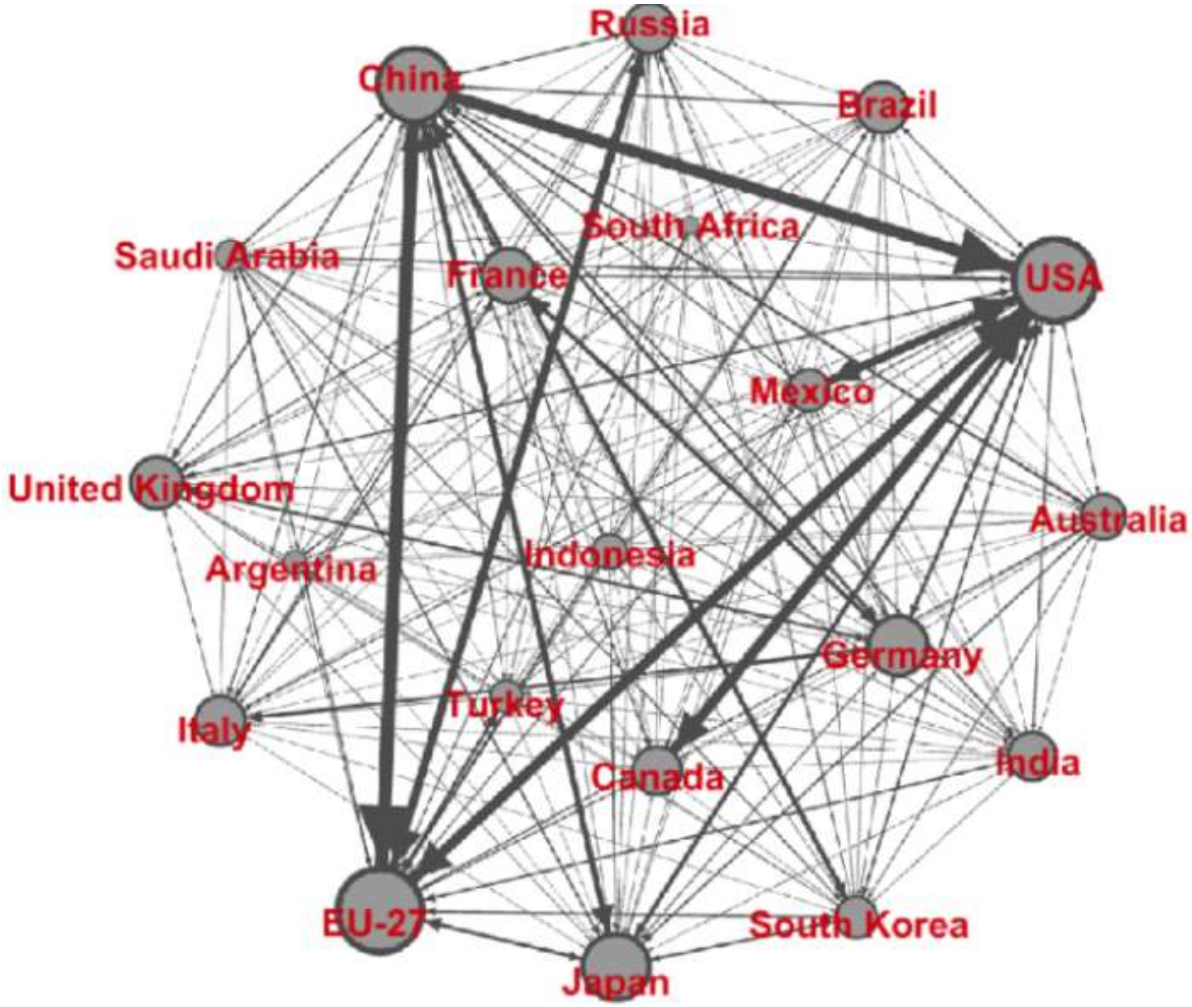

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Πεδία δραστηριότητας

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

3. Συγκροτημένη προώθηση δημόσιας εικόνας της χώρας (brand name).

- Μέτρηση, οικοδόμηση και διαχείριση της φήμης της χώρας. Εφαρμογή τεχνικών μάρκετινγκ, με σκοπό την ενίσχυση της φήμης της χώρας στις διεθνείς (οικονομικές) σχέσεις. Η επωνυμία και η εικόνα ενός κράτους και η επιτυχής μεταφορά αυτής της εικόνας διευκολύνει τις εμπορικές συναλλαγές, καθώς οι επιχειρήσεις της χώρας συνδέονται με τη φήμη της χώρας προέλευσης **(country origin effect)**.
- **Στόχοι:** Προσέλκυση τουριστικού και επενδυτικού κεφαλαίου/ αύξηση εξαγωγών/ απορρόφηση ποιοτικού εργατικού δυναμικού/ενίσχυση πολιτιστικής και πολιτικής επιρροής τους στον κόσμο.
- Παραδείγματα στρατηγικής:
  - ✓ Cool Japan: προώθηση της βιομηχανίας της Ιαπωνίας.
  - ✓ Brand Sweden: Utrikesdepartementet και Σουηδικό Ινστιτούτο για διαχείριση του ονόματος.

Rank 2026	Rank 2025	Flag	Name	Brand Value 2026	Brand Value 2025	Brand Rating 2026	Brand Rating 2025
1 =	1		United States	$34,716,941M	$37,328,559M	-	AAA
2 =	2		China	$22,020,043M	$20,530,402M	-	AA+
3 =	3		Germany	$4,607,657M	$5,000,069M	-	AAA-
4 =	4		United Kingdom	$4,233,454M	$4,446,486M	-	AAA-
5 ▲	6		France	$3,626,669M	$3,886,788M	-	AAA-
6 ▼	5		Japan	$3,619,644M	$4,210,121M	-	AAA-
7 ▲	8		Canada	$2,411,696M	$2,729,373M	-	AAA
8 ▲	9		Italy	$2,303,301M	$2,403,023M	-	AA+
9 ▲	10		Spain	$2,121,954M	$2,218,313M	-	AA+
10 ▼	7		India	$1,936,606M	$2,770,819M	-	AA-

4. Συμμετοχή στην πολυμερή διπλωματία.

- **Στην ΕΕ:**
  - ✓ Σε όλα τα θέματα συγκρότησης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
  - ✓ Στο διαπραγματευτικό πλαίσιο της εντολής που δίνεται από τα Κ-Μ στην Επιτροπή για τη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες ή διαπραγματεύσεων με ΔΟ.
- **Στους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς:**
  - ✓ Κανόνες διεθνούς εμπορίου στο πλαίσιο του ΠΟΕ.
  - ✓ Διεθνής συντονισμός οικονομικών πολιτικών. Κύρια έκφανση G7/8 και G20.

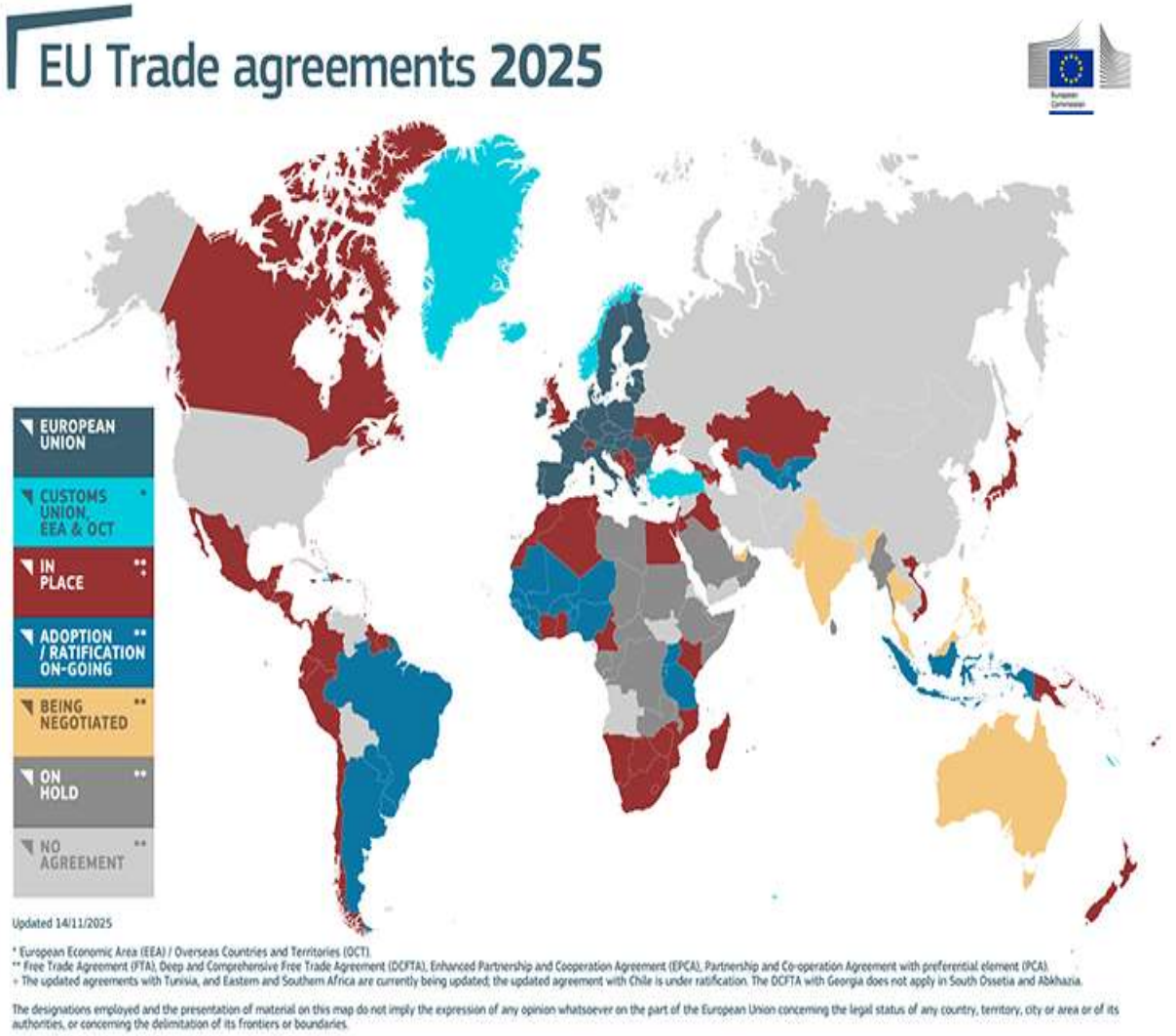

ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΔ

Μεταβολή διεθνούς οικονομικού συστήματος

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Μεταβολή του διεθνούς οικονομικού συστήματος από διπολικό σε πολυπολικό, με αποτέλεσμα την μετακίνηση του κέντρου ισχύος από τον ευρωατλαντικό χώρο στην περιοχή του Ειρηνικού.

- Αιτίες:
  - ✓ Μείωση προτεραιότητας ΗΠΑ λόγω σχετικής μείωσης ισχύος. Μείωση ελέγχου σε ΔΟ οι οποίοι ιδρύθηκαν με δική τους πρωτοβουλία (ΔΝΤ,ΠΟΕ).
  - ✓ Έντονη υποστήριξη των οικονομικών δυνάμεων της Ασίας στη διεξαγωγή πολυμερών διαπραγματεύσεων.

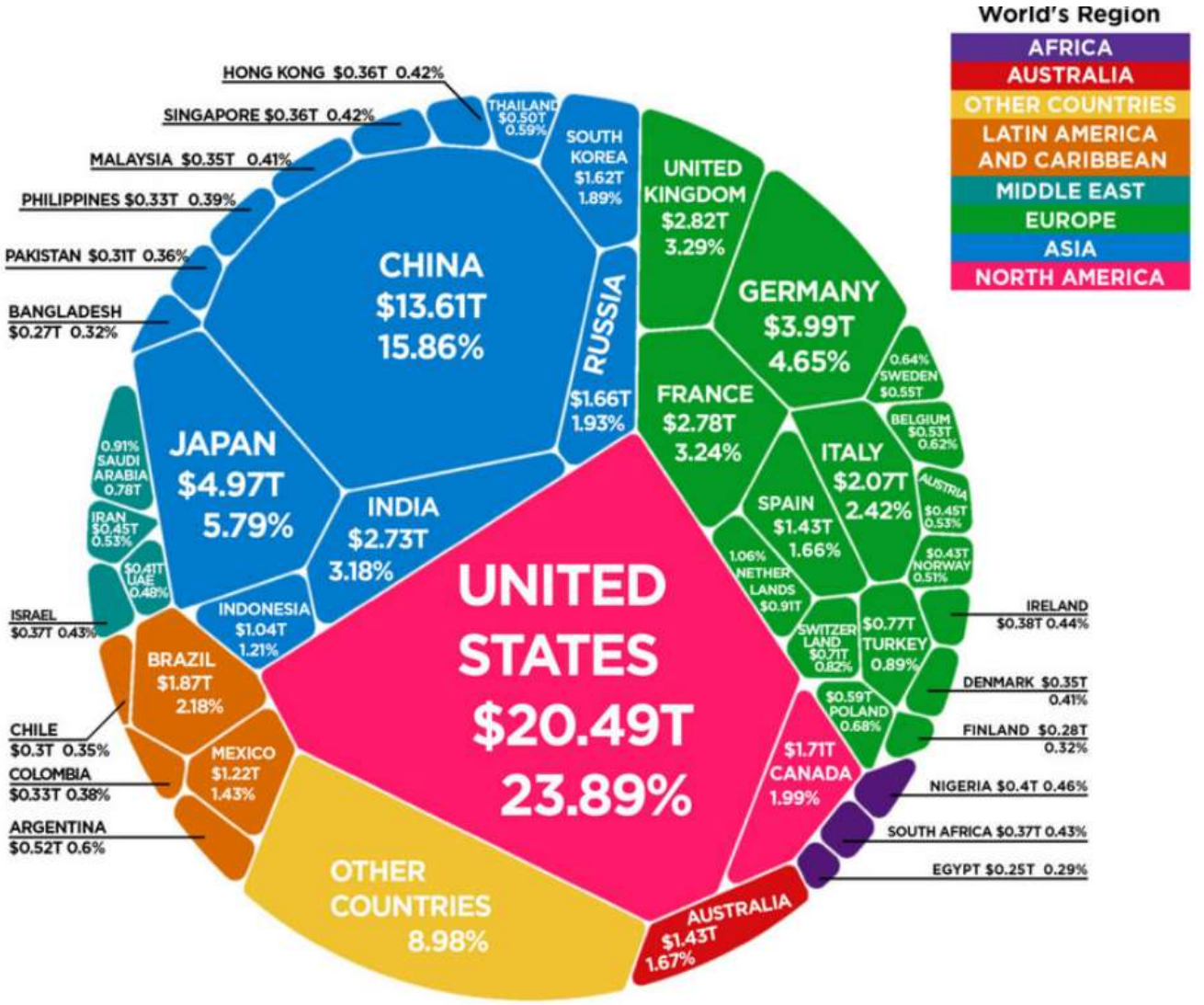

ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΔ

Διεθνοποίηση/αλληλεξάρτηση διεθνούς οικονομικού συστήματος

- Διεύρυνση του συστήματος ελεύθερης αγοράς με συνέπεια τη μεγέθυνση του διεθνούς εμπορίου, των επενδύσεων και των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, καθώς και της αύξησης του αριθμού των δρώντων (ΠΕΕ, τράπεζες , επενδυτικοί όμιλοι).
- Αλλαγή του διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος, λόγω της ενίσχυσης των ΠΕΕ, η οποία οδήγησε στην αύξηση της αλληλεξάρτησης και στην διευκόλυνση μεταφοράς κεφαλαίων, με αποτέλεσμα κράτη και ΠΕΕ να διαπραγματεύονται αποβλέποντας σε αμοιβαίο όφελος.
- Διεύρυνση της ημερήσιας διάταξης και της πολυπλοκότητας των θεμάτων που άπτονται της ΟΔ. Μετατόπιση από τις παραδοσιακές αποστολές (εξαγωγές, αναπτυξιακή βοήθεια κτλ) σε ενδιαφέρον για τη λειτουργία της παγκόσμιας αγοράς και την ικανοποίηση κοινών συμφερόντων.

ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΔ

Αύξηση διακυβερνητικών διαδράσεων

- **Αιτίες:** Αύξηση των κρατών/Ενίσχυση του άμεσου ρόλου του κράτους στο οικονομικό πεδίο.

- **Συνέπειες:** Αύξηση διαπιστευμένων διπλωματών και αποστολών/ Διεύρυνση των ομάδων λήψης αποφάσεων/ Ενίσχυση τάσης διαμόρφωσης δημιουργίας άλλου είδους άσκησης διπλωματικών σχέσεων (πχ άτυπες διαδικασίες).

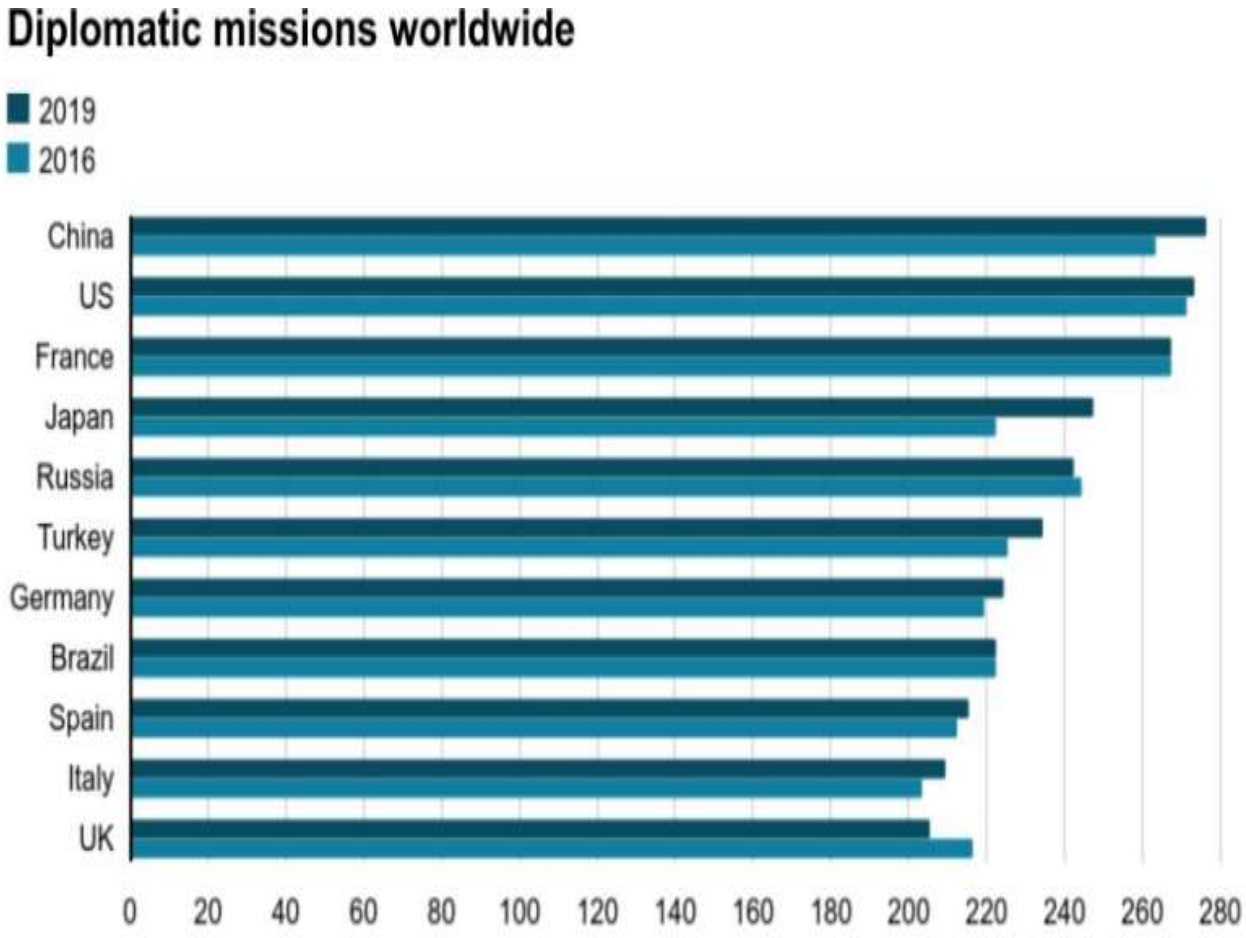

ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΔ

Ενδυνάμωση (Δια)Περιφερειακών Συνεργασιών

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Κύρια γνωρίσματα νέων περιφερειακών συνεργασιών:**
  - ✓ Μεγα-περιφερειακή συνεργασία (πχ NAFTA-APEC)
  - ✓ Συμμετοχή υπερδυνάμεων (πχ ΗΠΑ– Ιαπωνία)
  - ✓ Στα ίδια σχήματα οικονομίες αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων κρατών
  - ✓ Ποικιλομορφία στο επίπεδο θεσμοθέτησης των οργάνων
  - ✓ Έλλειψη διαχωρισμού σε σχήματα πολιτικού και οικονομικού περιεχομένου
  - ✓ Συμμετοχή ενός κράτους σε περισσότερα από ένα σχήματα
  - ✓ Διαδικασία από τη βάση (bottom up)
  - ✓ Ενδυνάμωση συνεργασιών - συνέργειες

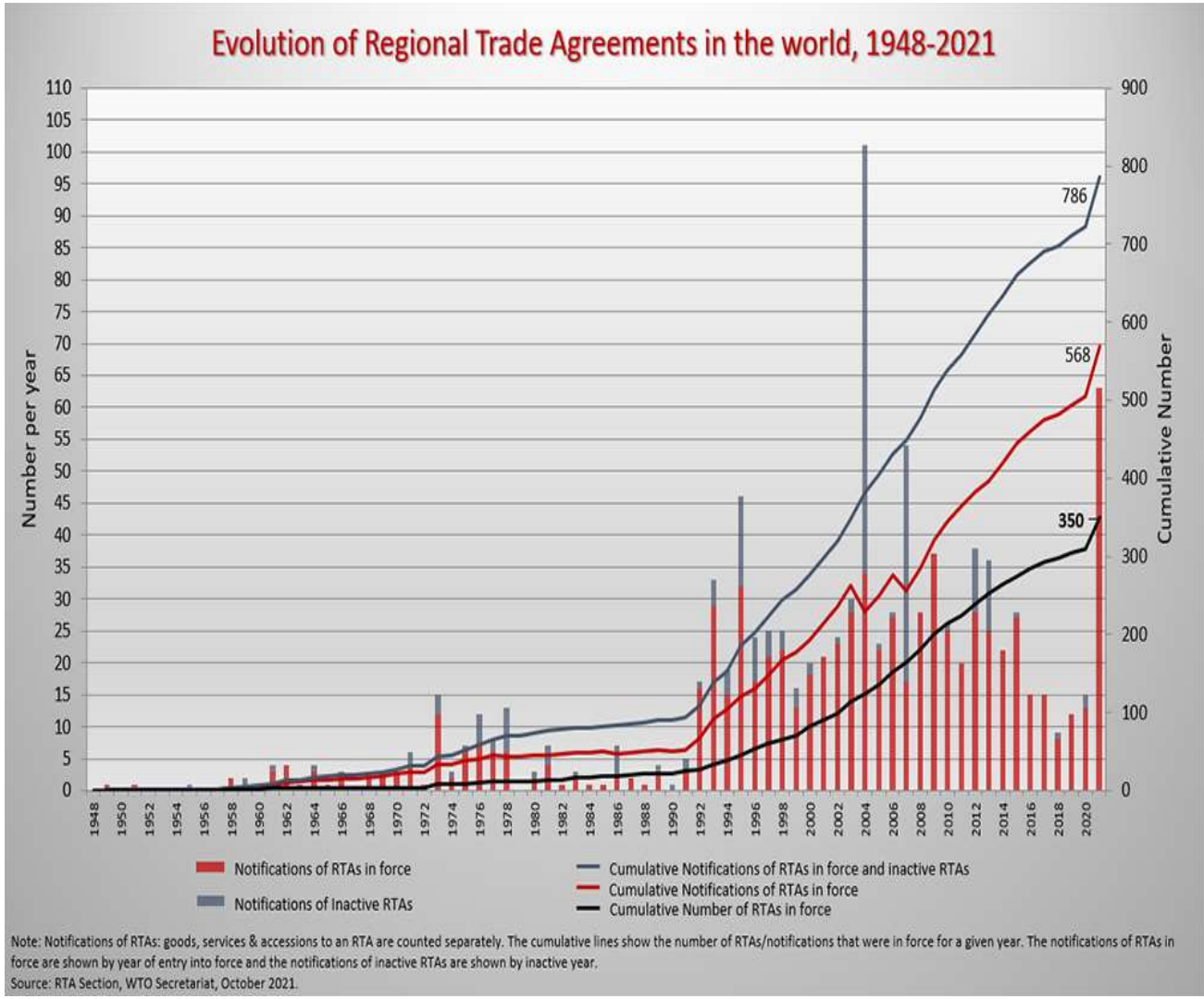

Σχέση

- **Η ΟΔ αποτελεί συστατικό στοιχείο της εξωτερικής πολιτικής μιας χώρας,** καθώς η αναπτυγμένη οικονομία αποτελεί σημαντικό συντελεστή ισχύος για τις ανάγκες της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής. **Η εξωτερική πολιτική καθορίζει τους στόχους της ΟΔ** και προσδιορίζει τις συνθήκες υπό τις οποίες θα διεξαχθούν οι διεθνείς οικονομικές διαπραγματεύσεις.

- **Σχέση αμφίδρομη:** Μια ισχυρή οικονομική δύναμη χρησιμοποιεί οικονομικά μέσα για να διευρύνει την διεθνή της επιρροή, όμως η ενίσχυση της διεθνούς επιρροής έχει θετικό αντίκτυπο και στην οικονομική ανάπτυξη.

- **Σύγκριση:** Το περιεχόμενο της οικονομικής διπλωματίας διαφέρει από αυτό της πολιτικής άλλα στην ουσία δεν πρόκειται για διαφορετικής φύσεως διπλωματίας διότι ασκείται από τους ίδιους κρατικούς φορείς και τα μέσα επιβολής και πειθούς είναι όμοια. Οι οικονομικές οι διεθνείς πολιτικές σχέσεις είναι αλληλένδετες, κατά συνέπεια δύσκολα διακρίνεται η διαφορά στις πρακτικές κατά την άσκηση οικονομικής ή πολιτικής διαπραγμάτευσης.

- **Ερώτημα:** Τι πρέπει να γίνει σε περίπτωση που οι πολιτικές προτεραιότητες έρχονται σε αντίθεση με τις οικονομικές;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Case Study (Mediterranean Policy EEC)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Ανησυχίες της Ελλάδας για κίνδυνο ανταγωνισμού ανάμεσα στην αγροτική παραγωγή των μεσογειακών Κ-Μ με εκείνη της νότιας ακτής της Μεσογείου, καθώς η Επιτροπή έδινε πρόσβαση στην κοινή αγορά, των αγροτικών προϊόντων των Τρίτων Μεσογειακών Χωρών(ΤΜΧ).
- **Αρχική θέση:** Αντίδραση στις προτάσεις της Επιτροπής, λόγω επιθυμίας για περισσότερο προστατευτική πολιτική έναντι των ΤΜΧ.
- **Τελική θέση:** Συναίνεση για πολιτικούς λόγους, καθώς το ΥΠΕΞ επικεντρώθηκε στην προσπάθεια αποκλεισμού της Τουρκίας από την οριζόντια δράση της μεσογειακής πολιτικής (χρηματοδότηση έργων για την στήριξη της περιφερειακής συνεργασίας).
- **Συμπέρασμα:** Η περίπτωση αυτή καταδεικνύει ότι αν οι οικονομικές διαπραγματεύσεις αποβλέπουν στη διατήρηση της θέσης ισχύος ενός κράτους τότε η οικονομική διάσταση υστερεί της πολιτικής.

Στόχοι στην εξωτερική πολιτική

1. **Αύξηση επιρροής μιας χώρας σε άλλη και αύξηση των δυνατοτήτων της ιδιαίτερα της οικονομικής ασφάλειας.**
   - ✓ Εσωτερική οικονομική ασφάλεια: η ικανότητα της χώρας να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για τη συνεχή ανάπτυξη και ευημερία.
   - ✓ Εξωτερική οικονομική ασφάλεια: τα οικονομικά συμφέροντα της χώρας εκτός της επικράτειας της.

2. **Αποτροπή ενεργειών ορισμένων κρατών που μπορούν να έχουν αρνητικά αποτελέσματα στην εξωτερική πολιτική.**
   - ✓ Χρήση οικονομικών μέσων όπως κυρώσεις ή αιρεσιμότητα αντί για στρατιωτικά ή πολιτικά μέσα.
   - ✓ Αιρεσιμότητα: σύνδεση της παροχής βοήθειας με όρους (πχ ενίσχυση δημοκρατικών θεσμών, ανθρώπινα δικαιώματα, προστασία περιβάλλοντος)

3. **Οικονομική διείσδυση για να καταστεί ένα κράτος υποτακτικό ή να αποσταθεροποιηθεί.** πχ ΗΠΑ κυρώσεις στην Κούβα.

Figure 2. EU Human Rights Dialogues and Consultations, 2022

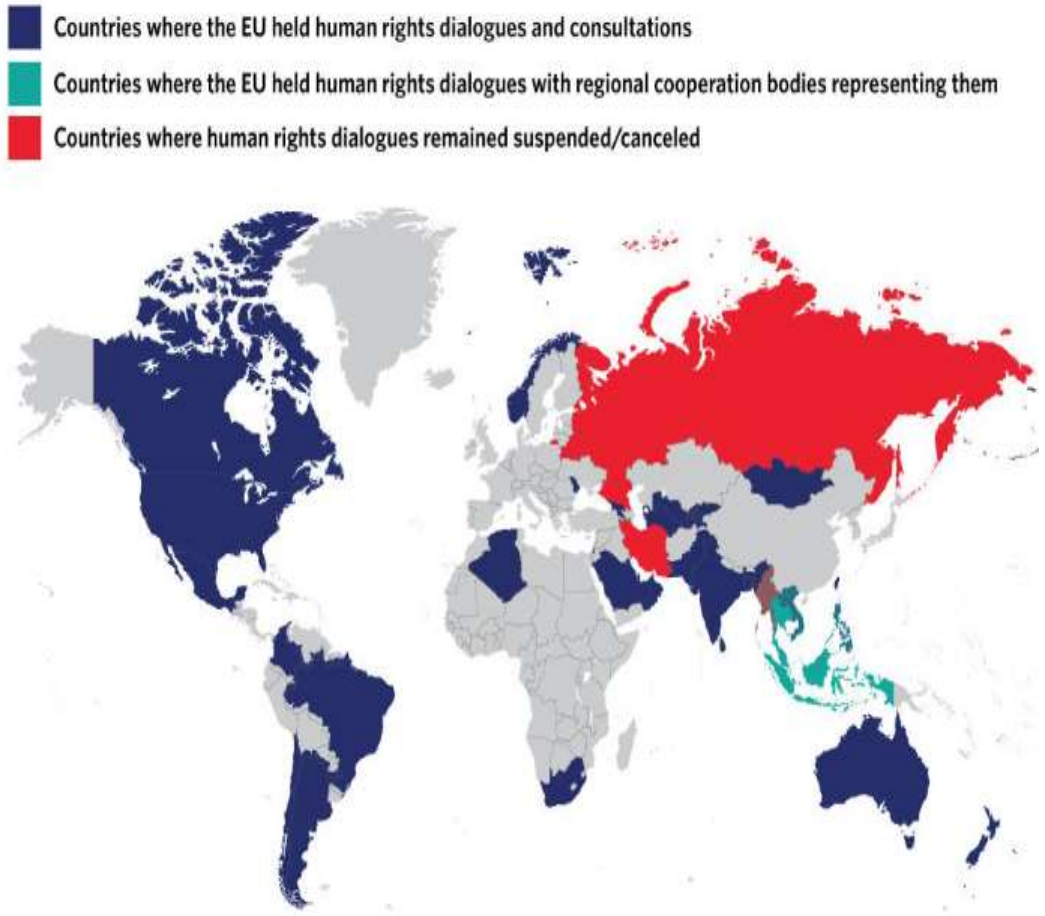

Source: Based on an overview table shared by the European External Action Service with the Human Rights and Democracy Network on December 6, 2022 and information provided via the EEAS Newsroom.

Ενεργειακή ασφάλεια

- **Χρήση εξωτερικής πολιτικής για:**
  - ✓ διασφάλιση της παραγωγής
  - ✓ πρόσβασης στον εφοδιασμό από ενεργειακές πηγές του εξωτερικού
  - ✓ μεταφορά ενεργειακών πόρων και
  - ✓ προώθηση συνεργασιών στον ενεργειακό τομέα

- **Παραδείγματα:**
  - ✓ 1941: Η ισχυρή εξάρτηση της Γερμανίας από το πετρέλαιο αποτέλεσε βασική αιτία της εισβολής στην ΕΣΣΔ, για την κατάληψη των πηγών της Κασπίας.
  - ✓ Αρχές 20ου αι.: Ενδυνάμωση βρετανο-ρωσικής αντιπαλότητας για τον έλεγχο του Ιράν λόγω ανακάλυψης πετρελαίου στην περιοχή.

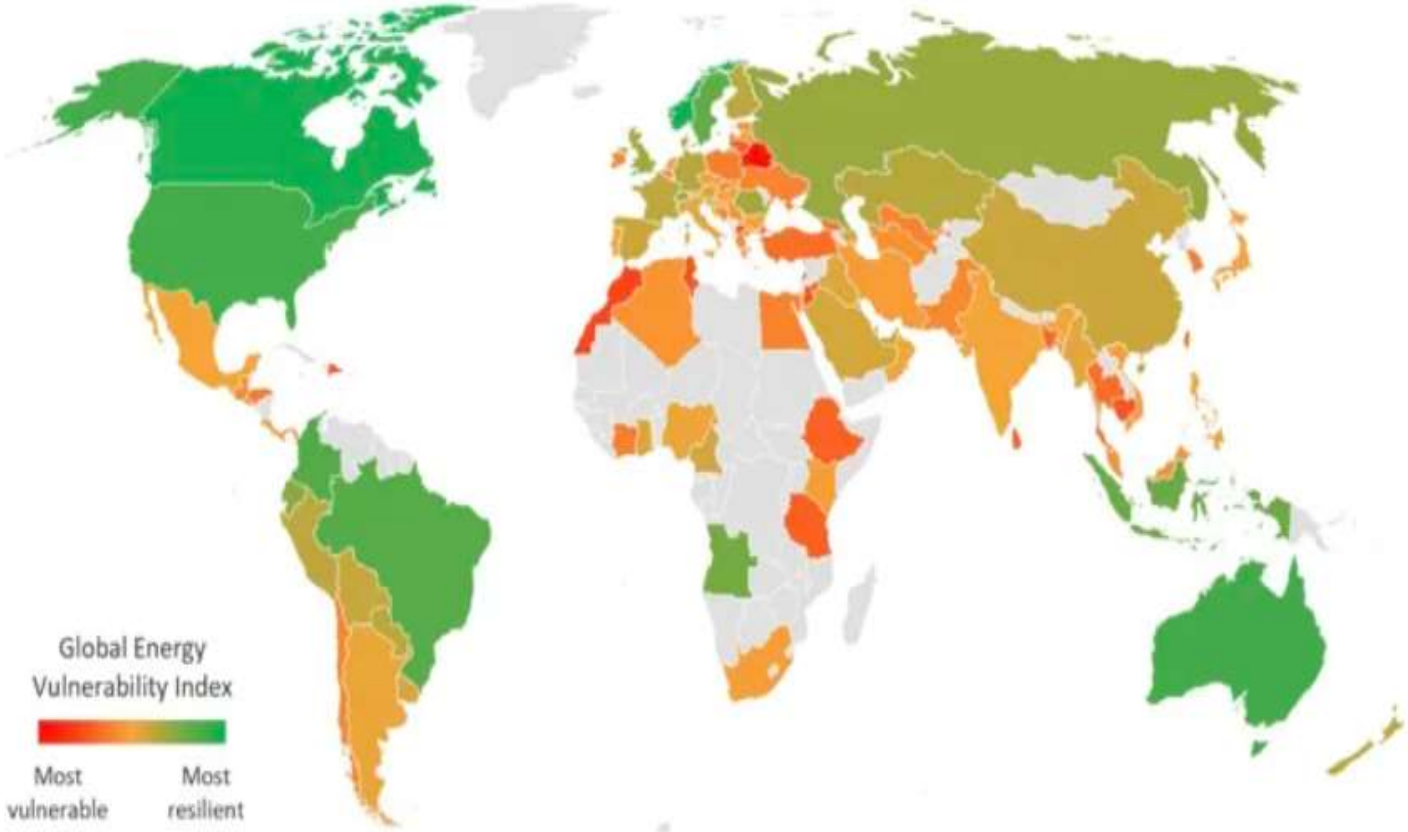

Note: The Index ranks the performance of 100 economies by evaluating their vulnerability to global energy pressures and potential energy market shocks

Passport
EUROMONITOR INTERNATIONAL

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ενεργειακή ασφάλεια (Case Study BTC)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Baku-Tblisi-Ceyhan:**

  Μήκος 1.768 χλμ. 2ος μεγαλύτερος αγωγός πετρελαίου στην πρώην ΕΣΣΔ. Έναρξη 2006. Ικανότητα μεταφοράς 1 εκ. βαρέλια/ημέρα.

- **Συμφέροντα ΗΠΑ:**
  - ✓ Ανάπτυξη νέων ανεξάρτητων κρατών-εκδημοκρατισμός.
  - ✓ Διασφάλιση εκμετάλλευσης ενεργειακών πόρων από αμερικανικές εταιρείες και επιχειρηματικών συμφερόντων φιλικών χωρών.
  - ✓ Διαφοροποίηση ενεργειακών πηγών
  - ✓ Μείωση επιρροής Ρωσίας.
- **Αγωγοί:**
  - ✓ Baku-Novorossiysk.
  - ✓ Baku-Supsa.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ενεργειακή ασφάλεια (Case Study BTC)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Επιχείρημα εταιρειών** το υψηλό κόστος με εναλλακτική πρόταση:
  - ✓ Διεύρυνση Baku-Supsa.
  - ✓ Αγωγός μέσω Ιράν.
- **Επιχειρήματα ΗΠΑ:**
  - ✓ Περιβαλλοντική επιβάρυνση Βοσπόρου από δεξαμενόπλοια (υποστήριξη από Τουρκία με Συνθήκη Μοντρέ).
  - ✓ Παραβίαση των κυρώσεων Ιράν-Λιβύης και αμφιβολία για το κόστος.
- **Τακτικές ΗΠΑ:**
  - ✓ Υποχρέωση εγγύησης Τουρκίας για το κόστος κατασκευής εξασφαλίζοντας την αξιοπιστία στις εταιρείες.
  - ✓ Χρηματοδότηση από κυβερνητικές υπηρεσίες (Overseas Private Investment Corporation και Export-Import Bank).
  - ✓ Στενή συνεργασία και υποστήριξη των διαπραγματεύσεων με Τουρκία, Αζερμπαϊτζάν και Γεωργία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ανθρώπινη ασφάλεια

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ του 1994 θεωρείται ορόσημο στον τομέα της ανθρώπινης ασφάλειας, με το επιχείρημά του ότι η εξασφάλιση της "ελευθερίας από την έλλειψη" και της "ελευθερίας από τον φόβο" για όλα τα άτομα είναι ο καλύτερος τρόπος για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της παγκόσμιας ανασφάλειας.
  - ✓ Ελευθερία από τον φόβο: Αυτή η προσέγγιση υποστηρίζει ότι ο περιορισμός της βίας είναι μια ρεαλιστική προσέγγιση για την ανθρώπινη ασφάλεια. Η έκτακτη βοήθεια, η πρόληψη και η επίλυση συγκρούσεων, καθώς και η οικοδόμηση ειρήνης είναι οι κύριες ανησυχίες αυτής της προσέγγισης.
  - ✓ Ελευθερία από την έλλειψη: Ολιστική προσέγγιση για την επίτευξη της ανθρώπινης ασφάλειας, η οποία υποστηρίζει ότι η ατζέντα των απειλών πρέπει να διευρυνθεί για να περιλαμβάνει την πείνα, τις ασθένειες και τις φυσικές καταστροφές, διότι είναι αναπόσπαστες έννοιες στην αντιμετώπιση των αιτιών της ανθρώπινης ανασφάλειας.
- Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης περιλαμβάνει στατιστικούς δείκτες για το προσδόκιμο ζωής, την εκπαίδευση και το κατά κεφαλήν εισόδημα. Χρησιμοποιείται για την κατάταξη των χωρών σε επίπεδα ανθρώπινης ανάπτυξης.

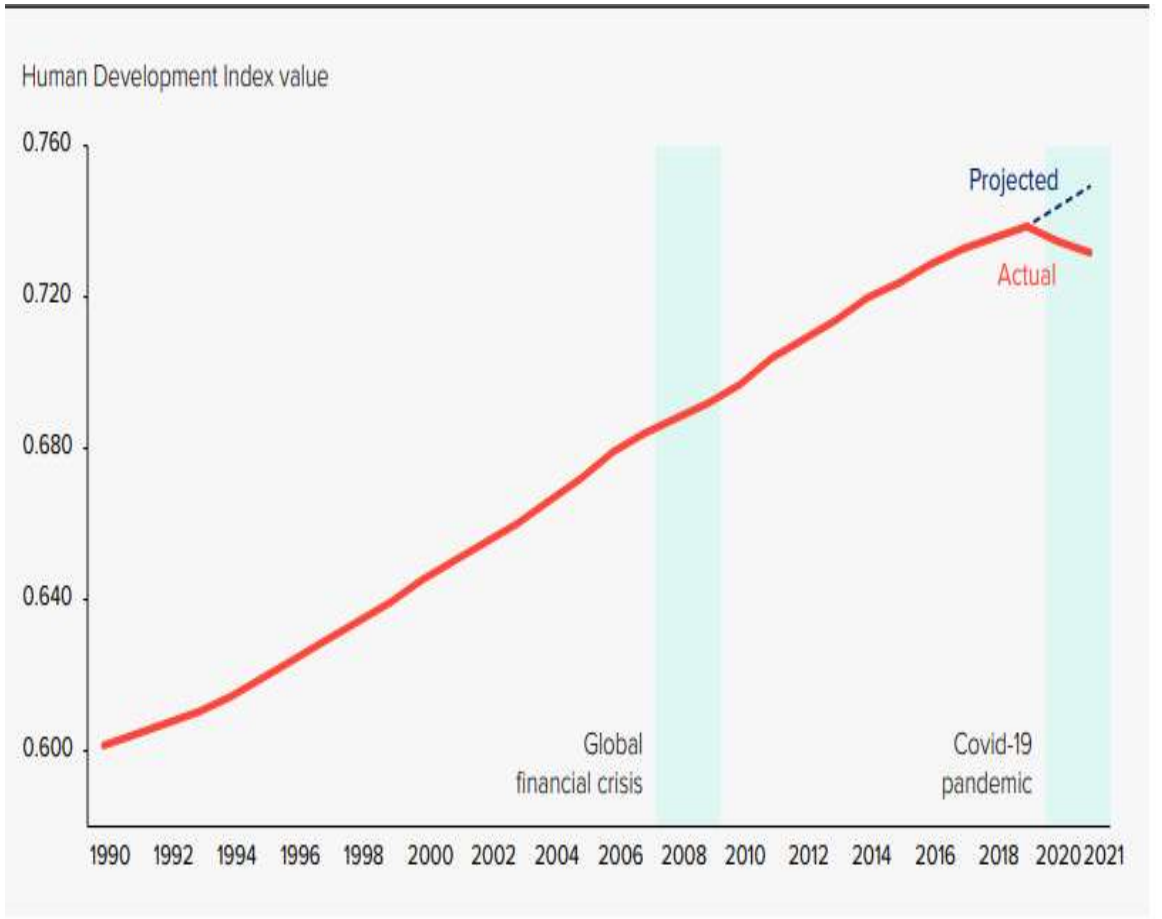

Note: The period of the global financial crisis is indicative.
Source: Human Development Report Office calculations based on data from Barro and Lee (2018), IMF (2021c, 2022), UNDESA (2022a, 2022b), UNESCO Institute for Statistics (2022), UNSD (2022) and World Bank (2022c).

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Έννοια:** Επιχειρηματικές δραστηριότητες μεταξύ κρατών και επιχειρήσεων. Κυρίως η διαχείριση των σχέσεων μιας κρατικής οντότητας ή ενός οργανισμού με Πολυεθνικές Επιχειρήσεις (ΠΕΕ).

- **Προκλήσεις:**
  - ✓ Κράτη: Επιδίωξη η εκπαίδευση των διπλωματών τους στον τρόπο λειτουργίας και τις ανάγκες των επιχειρήσεων.
  - ✓ ΠΕΕ: Ανεπαρκείς να κατανοήσουν τον κόσμο των διεθνών σχέσεων και της διπλωματίας.
  - ✓ ΠΕΕ vs Ν. Αφρική:Το 2001, 39 μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες μήνυσαν την κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής επειδή επέτρεψε την εισαγωγή και παραγωγή φτηνών γενόσημων φαρμάκων για το AIDS, ισχυριζόμενες ότι αυτό παραβίαζε τους κανόνες πατεντών του ΠΟΕ. Η υπόθεση προκάλεσε παγκόσμια αγανάκτηση εν μέσω σοβαρής κρίσης HIV/AIDS. Υπό έντονη διεθνή πίεση, οι εταιρείες απέσυραν την αγωγή. Το γεγονός αποτέλεσε σημείο καμπής για την παγκόσμια πολιτική υγείας, οδηγώντας στη Διακήρυξη της Ντόχα, η οποία επιβεβαίωσε το δικαίωμα των χωρών να δίνουν προτεραιότητα στη δημόσια υγεία έναντι των πατεντών.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Στόχοι Κράτους

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

1. Παροχή κινήτρων και αρωγής προς τις ξένες επιχειρήσεις που επιθυμούν να επενδύσουν στη χώρα/ διαπραγμάτευση όρων και πλαισίων συνεργασίας.
2. Παροχή αρωγής στις εγχώριες επιχειρήσεις που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην αλλοδαπή.
3. Άσκηση επιρροής των επιχειρηματικών συνδέσμων και οργανώσεων, προκειμένου να υποστηρίξουν τους στόχους της οικονομικής διπλωματίας.

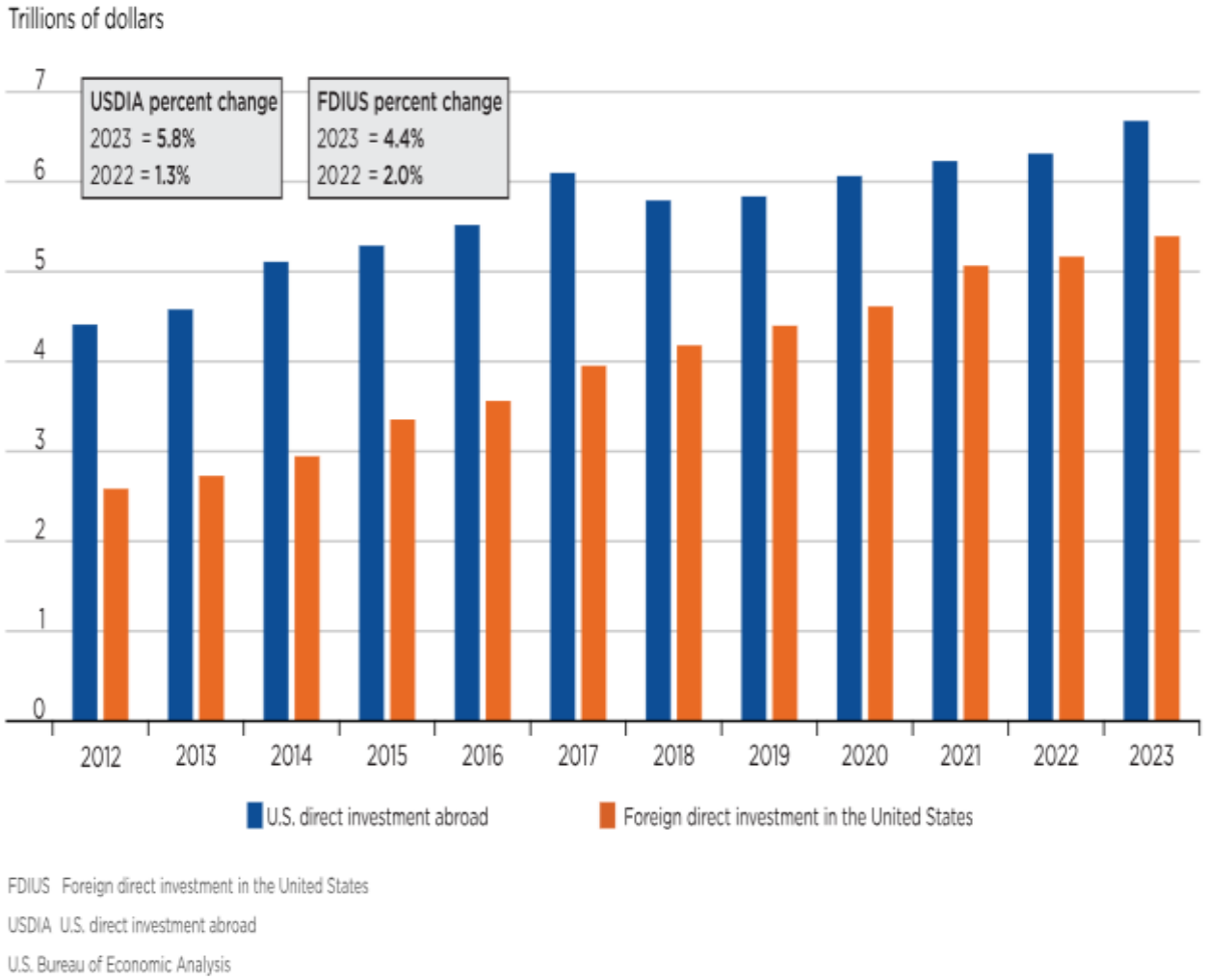

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σχέση χωρών υποδοχής & ΠΕΕ (Διαπραγματεύσεις)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Κυβερνήσεις:** Διαπραγματευτικό όπλο η εκτελεστική και νομοθετική εξουσία. Στόχος η προσέλκυση ΑΞΕ και η υπεράσπιση εργατικού δυναμικού.

- **ΠΕΕ:** Διαπραγματευτικό όπλο η δυνατότητα επένδυσης σε άλλη χώρα, η οικονομική και πολιτική ισχύς. Στόχος η ελευθερία κινήσεων, η μείωση του κόστους λειτουργίας, η βελτίωση ποιότητας και η αύξηση του κέρδους.

- **Ατζέντα:** Κύριο θέμα τα κίνητρα που μπορεί να προσφέρει το κράτος υποδοχής και η ικανότητα της ΠΕΕ να επαυξήσει ή όχι τα κίνητρα, καθώς και να αποκομίσει τα περισσότερα οφέλη. Βασικά συστατικά τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και η διαπραγματευτική δεινότητα.

- **Διαπραγματευτική δύναμη του κράτους υποδοχής:** Αύξηση όταν η επένδυση αφορά εκμετάλλευση πρώτων υλών (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, μεταλλεύματα). Μείωση όταν η επένδυση αφορά κλάδους με συχνές τεχνολογικές μεταβολές.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σχέση χωρών υποδοχής & ΠΕΕ (Διαπραγματεύσεις)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΧΩΡΑΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΕΕ
Αξιόλογη γεωπολιτική θέση	Δυνατότητα άσκησης πολιτικής επιρροής.
Δυναμική οικονομία -έλλειψη προβλημάτων διεθνούς χρέους ή ισοζυγίου πληρωμών	Τεχνολογική/διοικητική/κεφαλαιακή επάρκεια και πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά.
Έλλειψη ανταγωνισμού από άλλα κράτη για την ίδια επένδυση	Έλλειψη έντονου ανταγωνισμού από άλλες ΠΕΕ
Πλούσιοι φυσικοί πόροι	Ευέλικτη διπλωματική τακτική και προσαρμοστικότητα
Ικανοποιητικό χρηματοπιστωτικό σύστημα/Υποδομές	Δυνατότητα επένδυσης σε άλλη χώρα υποδοχής
Επαρκές τεχνολογικό επίπεδο	
Εκπαιδευμένο / ικανό εργατικό δυναμικό και ευέλικτο εργασιακό περιβάλλον	
Έλλειψη εξάρτησης από την εισροή ΑΞΕ	
Παροχή κινήτρων-Έλλειψη γραφειοκρατίας	
Σταθερό πολιτικό σύστημα	
Έλλειψη απειλής διένεξης με άλλα κράτη	

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σχέση χωρών υποδοχής & ΠΕΕ (Case Study Spain - Ford)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Προστατευόμενη εγχώρια αγορά.
- Υψηλοί δασμοί εισαγωγής (81% αυτοκίνητα-30% συναρμολογούμενα μέρη).Υποχρέωση 95% εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- Απαγόρευση ιδιοκτησίας άνω του 50% μιας εγχώριας εταιρείας από ξένη.

- Στόχοι: Διείσδυση στην ισπανική αγορά και χρησιμοποίηση της Ισπανίας ως βάσης εξαγωγών.
- Επιδίωξη: Οι χαμηλότεροι δασμοί για τις εισαγωγές συναρμολογούμενων μερών και η μικρότερη δυνατή προστιθέμενη αξία προκειμένου να εισάγει τα μέρη από θυγατρικές εταιρείες.
- Στρατηγική: Πλήρης ιδιοκτησία θυγατρικών στο εξωτερικό.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σχέση χωρών υποδοχής & ΠΕΕ (Case Study Spain - Ford)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Κλειδί της ισχυρής διαπραγματευτικής θέσης της Ford η προσπάθεια πολλών ευρωπαϊκών χωρών να την προσελκύσουν ώστε η επένδυση να γίνει στη δική τους χώρα.

- Κέρδη Ford
  - ✓ Μείωση δασμών για συναρμολογούμενα μέρη από 30% σε 5%.
  - ✓ Μείωση όρου εγχώριας προστιθέμενης αξίας από 95% σε 50% με υποχρέωση εξαγωγής των 2/3 της παραγωγής.

- Κέρδη Ισπανία
  - ✓ Τεράστια ώθηση στην αυτοκινητοβιομηχανία και στις εξαγωγές.
  - ✓ Προσέλκυση επενδύσεων από ‘’μεγάλους παίκτες’’ όπως η General Motors και η Volkswagen.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σχέση χωρών προέλευσης & ΠΕΕ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Παράγοντες αποφάσεων των ΠΕΕ να <u>επενδύσουν στο εξωτερικό</u>:
  1. Ευθυγράμμιση της χώρας προέλευσης και των επενδυτικών εταιρειών στους στόχους τους και στην αντίληψή τους για τις ΑΞΕ ως μέσο άσκησης επιρροής.
  2. Συνέπειες σε ανταγωνιστικότητα/ απασχόληση/εξαγωγές.
  3. Δυνατότητα πρόβλεψης συνεπειών σε περίπτωση μη πραγματοποίησης της ΑΞΕ.
  4. Το αφήγημα της κυβέρνησης, το οποίο μπορεί να διαμορφώσει ή να επηρεάσει αποφάσεις και στρατηγικές επενδύσεων.

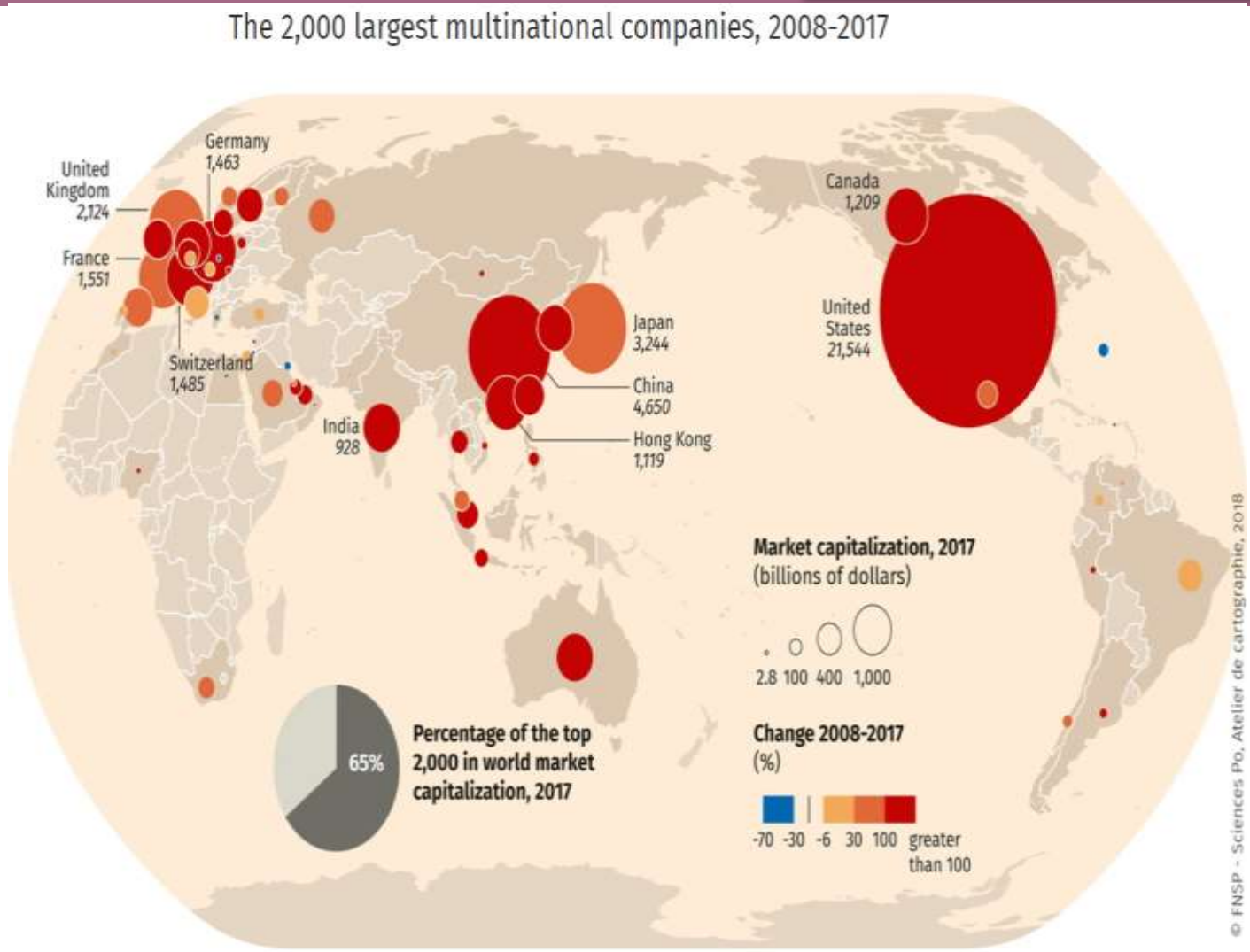

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σχέση ΠΕΕ & ΔΟ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Δεν υφίσταται συγκροτημένο διεθνές καθεστώς που αναφέρεται σε κανόνες για την συμπεριφορά και τις ενέργειες των ΠΕΕ, λόγω:
  - ✓ Έλλειψης συμφωνίας μεταξύ πλούσιων βιομηχανικών κρατών και φτωχότερων αναπτυσσόμενων χωρών, η οποία εμποδίζει τη συναίνεση σε διεθνείς κανονισμούς.
  - ✓ Η προέλευση των ΠΕΕ κυρίως από ανεπτυγμένες χώρες, καθιστά την θέσπιση διεθνών μηχανισμών ελέγχου ενδεχομένως επιζήμια για τις οικονομίες αυτών των χωρών.
  - ✓ Η έλλειψη ενδιαφέροντος των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία οφείλεται στη φιλελεύθερη ιδεολογία και τη σημαντική πολιτική επιρροή των ΠΕΕ. Η προσοχή των ΗΠΑ επικεντρώνεται περισσότερο στην προβολή ισχύος μέσω των ΠΕΕ, παρά στον ρυθμιστικό έλεγχο των επενδύσεών τους.
- International Investment Agreements (IIAs)
  - ✓ Bilateral Investment Treaties (BITs)
  - ✓ Treaties with Investment Provisions (TIPs)

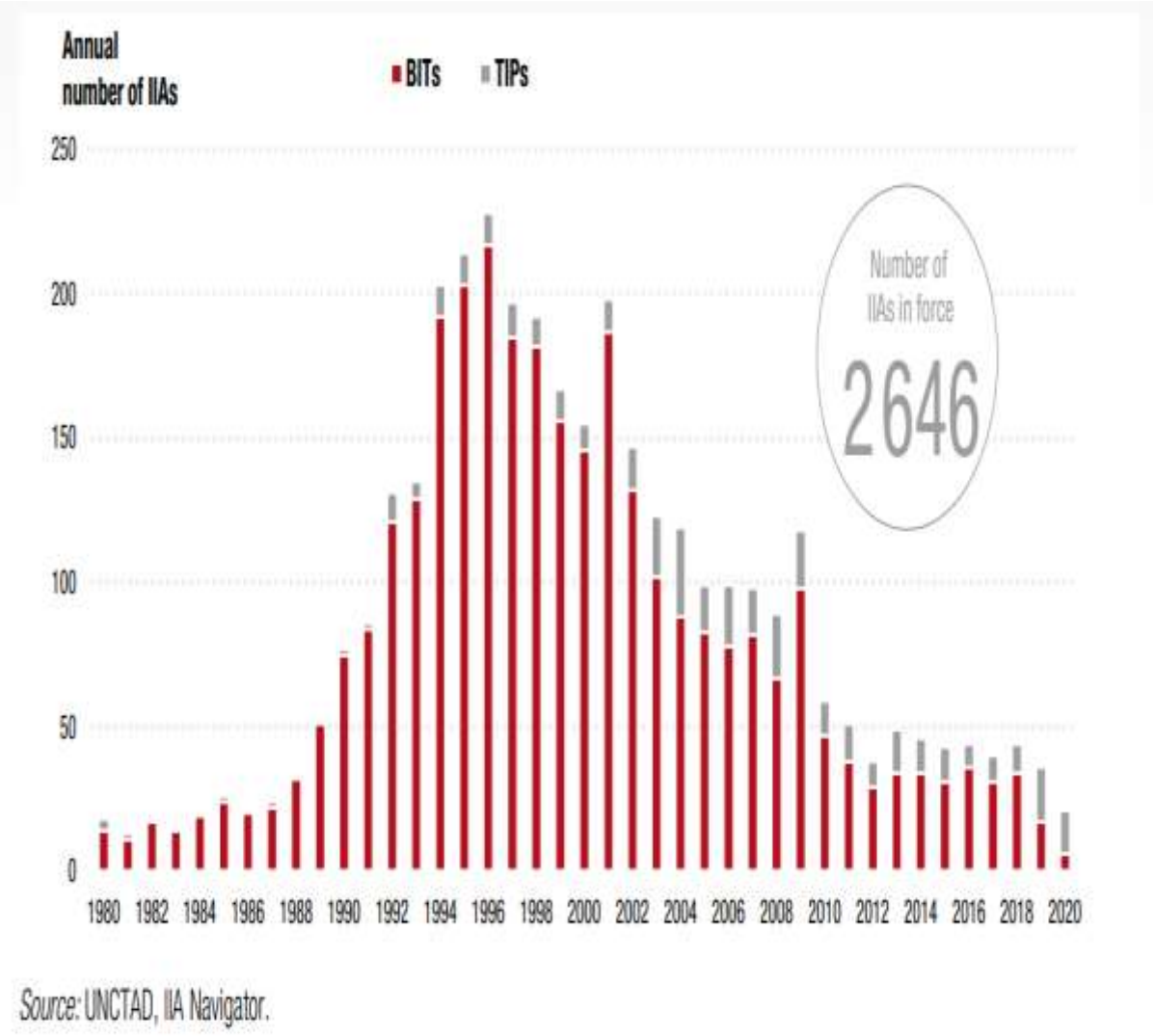

Source: UNCTAD, IIA Navigator.